Prima instanță: Judecătoria Bălți, sediul central (judecător Snejana Dubceac)

Dosarul nr. 2a-527/2025 (PIGD: 2-24057766-03-2a-15042025)

CURTEA DE APEL NORD

Colegiul civil și de contencios administrativ

D E C I Z I E

4 noiembrie 2025 municipiul Bălţi

Instanța în componența:

Radu Holban, *președintele completului*

Svetlana Ghercavii

Mariana Sajin, *judecători*,-

Roxana Iacubovscaia, *grefieră*,-

examinând, în ședință de judecată publică cererea de apel declarată de O.C.N. ”Corporație de Finanțare Rurală” S.A. împotriva hotărârii Judecătoriei Bălţi (sediul central) din 26 decembrie 2024, emisă în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată înaintată de O.C.N. ”Corporație de Finanțare Rurală” S.A. în contradictoriu cu Gîlcă Ana, privind încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată,-

C O N S T A T Ă :

I.Pretenţiile reclamantei:

1. La 29 mai 2024 O.C.N. ”Corporație de Finanțare Rurală” S.A. s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată în procedura cererilor cu valoare redusă împotriva Anei Gîlcă, privind încasarea datoriei (file dosarului 5-8).

2. În motivarea acțiunii a indicat că, *în fapt*, prin contractul de credit nr. 7059 din 17.03.2023 OCN ”Corporație de Finanțare Rurală” SA i-a acordat lui Dațco Gheorghii un credit în sumă de 16 000, 00 lei, cu termenul final de rambursare la data de 17.03.2025.

Menționează că, prin scrisoarea din 27 decembrie 2023, Gîlcă Ana s-a declarat succesorul defunctului Dațco Gheorghii, anexând certificatul de deces nr. ***** din *****, eliberat de *****. Astfel, pe data de 01.04.2024 OCN ”Corporație de Finanțare Rurală” SA a expediat în adresa pârâtei Gîlcă Ana, în calitate de succesor recunoscut în drepturi și obligațiuni a defunctului Dațco Gheorghii, o reclamație cu nr.2/2, prin care a informat despre încălcarea condițiilor contractului de credit și a solicitat să fie achitate plățile restante la credit. La reclamația înaintată, pârâta prin scrisoare din data de 10.04.2024 a refuzat satisfacerea pretenției.

Afirmă reclamantul că, potrivit pct.6.1. și anexei din Contractul de credit nr. 7059 din 17.03.2023, pentru utilizarea creditului, debitorul plătește o dobândă în mărime de 22% anual. Iar conform pct. 8.1. din acest Contract, părțile au convenit, că la soldul creditului restant se va calcula penalitatea în mărime de 0,03% din valoarea totală a creditului pentru fiecare zi de întârziere. La fel, potrivit pct. 13.1.4. din Contractul de credit nominalizat, în cazul întârzierii rambursării sumei creditului și/sau plății dobânzii, OCN ”Corporație de Finanțare Rurală” SA are dreptul să solicite în orice moment rambursarea integrală a creditului, dobânzilor aferente și altor sume prevăzute de Contract.

Astfel, reieșind din faptul că graficul de plăți, stabilit prin Contractul de credit nr. 7059 din 17.03.2023 este încălcat și faptul, că pârâta Gîlcă Ana este succesorul în drepturi și obligațiuni a defunctului Dațco Gheorghii, având în vedere dreptul Reclamantei la încasarea integrală a creditului, dobânzilor aferente ș altor sume contractuale înainte de termen, pretenția de încasare silită din contul Pârâtei la data înaintării cererii de chemare în judecată constituie în total suma de 13 228, 78 lei, ce include: credit 11420,41, dobânda 1097,97 lei și penalitatea 710,40 lei.

În atare circumstanțe, reclamantul solicită încasarea de la Gîlcă Ana în beneficiul OCN ”Corporație de Finanțare Rurală” SA datoria conform Contractului

de credit nr. 7059 din 17.03.2023 în suma totală de 13 228, 78 lei, ce include 11 420, 41 lei creditul, 1 097, 97 lei dobânda contractuală și 710, 40 penalitatea, precum și încasarea taxei de stat în sumă de 579,12 lei.

În drept, și-a întemeiat cererea pe prevederile art. 776, art. 858, art. 1247, art. 1763, art. 1764, art. 2162, art. 2165, art. 2178 ,art. 2390 ale Codului Civil RM.

3. Prin încheierea Judecătoriei Bălți (sediul central) din 30 mai 2024, cauza intentată la cererea de chemare în judecată depusă de O.C.N. ”Corporație de Finanțare Rurală” S.A. împotriva Gîlcă Ana, privind încasarea datoriei, a fost acceptată în procedura cu privire la cererile cu valoare redusă (fila dosarului 27).

II. Poziția părților la examinarea cauzei în prima instanță:

4. La 2 iulie 2024 pârâta a depus referința pe marginea cererii de chemare în judecată, prin care a solicitat respingerea cererii de chemare în judecată ca neîntemeiată, or, în cazul supus examinării reclamantul nu a prezentat nici o probă care să demonstreze deschiderea procedurii succesorale după decesul defunctului Dațco Gheorghii, stabilirea cercului de succesori legali sau testamentari, verificarea existenței activelor decedatului, declararea existenței pasivelor, mărimea acestora ș.a. (fila doarului 31-35).

5. La rândul său, reclamata O.C.N. ”Corporație de Finanțare Rurală” S.A. a prezentat obiecții în scris la referința pârâtei, în care a specificat că, prin scrisoarea din 27.12.2023, Gîlcă Ana s-a declarat succesorul defunctului Dațco Gheorghii, anexând certificatul de deces nr. ***** din *****, eliberat de com. Vărvăreuca, raionul Florești. Din acest moment, Legiuitorul, prin art. 2390 Cod civil indică incontestabil la moștenitorul implicit Gîlcă Ana, moștenirea fiind considerată acceptată. La determinarea statutului de moștenitor, legea civilă, prin art. 2162, 2165, 2178, 2390 CC, indică imperativ, că moștenitorul dobândește drepturile patrimoniale și obligațiile defunctului. Cu excepțiile prevăzute de lege, moștenitorul nu mai poate renunța la moștenire dacă el a acceptat-o în mod implicit. Conform înscrisurilor, anexate la materialele dosarului, rezultă că prin Contractul de credit nr. 7059 din 17.03.2023 defunctul Dațco Gheorghii s-a obligat la un credit bănesc în sumă de 16 000,00 lei, cu termenul final de rambursare la data de 17.03.2025. În urma decesului lui Dațco Gheorghii, obligația rezultată din

Contractul de credit nr. 7059 din 17.03.2023 a trecut la moștenitorul declarat Gîlcă Ana, care, în condițiile stabilite de art. 2162, 2165, 2178, 2390 Cod Civil a moștenit implicit obligația și urmează să o execute. Creditorul nu este obligat să caute alți moștenitori.

6. Având în vedere necesitatea audierii părților în proces pentru a elucida toate circumstanțele importante, prin încheierea Judecătoriei Bălți (sediul central) din 29 iulie 2024, cauza a fost transferată în procedura generală.

III. Soluția instanţei de fond:

7. Prin hotărârea Judecătoriei Bălți (sediul central) din 26 decembrie 2024, s-a respins cererea de chemare în judecată înaintată de O.C.N. ”Corporație de Finanțare Rurală” S.A. în contradictoriu cu Gîlcă Ana, privind încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată. (fila dosarului 58; 65-68).

IV. Solicitarea apelantului:

8. Nefiind de acord cu hotărârea menționată, la 13 ianuarie 2025, O.C.N. ”Corporație de Finanțare Rurală” S.A. a contestat-o în ordine de apel, înaintând o cerere de apelul preliminar (fila dosarului 61). Ulterior, după recepționarea de către apelantă a hotărârii integrale, la 23 mai 2025 O.C.N. ”Corporație de Finanțare Rurală” S.A., a prezentat o cerere de apel motivată, în care a invocat temeiurile de fapt și de drept ale apelului în corespundere cu prevederile 364 și 365 Cod de procedură civilă, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii Judecătoriei Bălți (sediul central) din 26 decembrie 2024 cu emiterea unei hotărâri noi prin care acțiunea va fi admisă integral (fila dosarului 79-82).

IV. Argumentele părţilor:

9. În motivarea apelului, apelanta a menţionat că hotărârea instanței de fond este contradictorie circumstanțelor cauzei, care la rândul lor nu au fost constatate și elucidate pe deplin, fiind totodată încălcate și aplicate eronat normele de drept material.

Sub acest aspect, menționează faptul că, în speța actuală instanța de fond a cercetat tendențios cauza dedusă judecării prin prisma art. 2430, 2449, 2461 Cod Civil al RM. Or, prevederile respective reglementează aplicarea procedurii în cazul executării drepturilor moștenitorului, a drepturilor creditorului anume în cazul deschiderii procedurii succesorale notariale, după cum urmează:- administrarea masei succesorale;- procesul de insolvabilitate a masei succesorale;- dreptul de a întocmi un inventor;-răspunderea în caz de neveridicitate a inventarului,etc.

În sensul dat, reține că potrivit normelor de drept indicate mai sus se instituie drepturile și modul de executare a acestora, anume în procedura succesorală notarială.

Mai mult, potrivit speței în cauză Gîlcă Ana a devenit succesorul defunctului Daţco Gheorghii urmare a regimului obligaţional, instituit prin art. 2162, 2165, 2178, 2389-2392 din Codul Civil. Norma legală a art. 2389 Cod Civil indică exhaustiv, că moştenirea trece la moştenitorul îndreptăţit sub rezerva dreptului său de a renunţa la moştenire. Iar potrivit art. 2391, 2392 renunţarea la moştenire se poate face în termen de 3 luni de la devoluţiune (în cazul actual - data decesului). La expirarea termenului de renunţare, moştenirea se consideră acceptată de către moştenitor. Moştenitorul nu mai poate renunţa la moştenire dacă el a acceptat-o în mod implicit. Fac parte din clasa întâi de moştenitori legali descendenţii defunctului.

Astfel, reieșind din faptul că în şedinţă de judecată s-a stabilit, că Gîlcă Ana nu a renunţat la moştenire în ordinea prevăzută de art. 2389-2392 Cod civil, aceasta, în calitate de moştenitor legal de clasa întâi, a devenit succesor al drepturilor şi obligaţiilor tatălui Dațco Gheorghii. În acest context a subliniat că anume Gîlcă Ana a informat O.C.N. ”Corporație de Finanțare Rurală” S.A. despre decesului tatălui, a indicat că este succesorul acestuia și nu a renunțat la moștenire timp de 3 luni de la deces, or, prin art.2390 alin.(1) și (2) Cod civil al RM este statuat, că la expirarea termenului de renunţare, moştenirea se consideră acceptată de către moştenitor. În concluzie, art. 2390 alin.1) indică imperativ, că moştenitorul nu mai poate renunţa la moştenire dacă el a acceptat-o în mod implicit.

În consecință, menționează că deschiderea procedurii succesorale notariale este un drept, ce acordă succesorului posibilităţi suplimentare, reglementează regimul şi concursul în averea succesorală, inclusiv şi drepturile creditorilor, cu pretenţii la activele din masa succesorală. Este un drept şi nu o obligaţie, cum se

susţine din conţinutul hotărârii, deduse apelului. Or, lipsa procedurii succesorale notariale nu exonerează obligaţia succesorului care a acceptat tacit şi implicit moştenirea, cu atât mai mult nu poate limita drepturile creditorului, deoarece, această concluzie ar contrazice direct norma instituită prin art. 2162, 2165, 2178, 2389, 2390, 2391, 2392 din Codul civil. Or, lipsa procedurii succesorale notariale nu anulează şi nu citează drepturile persoanelor cu interes legitim.

Mai mult, prin prisma principiului imparțialității și obiectivității, prevăzut de art. 26 CPC , instanța care judecă cauza creează condiții pentru exercitarea drepturilor participanților la proces, pentru cercetarea obiectivă a circumstanţelor reale ale cauzei şi urma să se expună pe marginea tuturor argumentelor invocate de reclamant. în sensul art. 130 alin. (2), (3), (4) CPC. Nici un fel de probe nu au pentru instanţa judecătorească o forţă probantă prestabilită fără aprecierea lor. Instanţa de judecată este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe şi respingerea altor probe, precum şi argumentarea preferinţei unor probe faţă de altele. La fel, în conformitate cu art. 238, 239 Cod de procedură civilă, fiecare problemă urmează să fie pusă astfel, încât să se poată da un răspuns afirmativ sau negativ. În sensul art. 6 CEDO, instanţa de judecată trebuie să indice, cu suficientă claritate, motivele pe care se întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale, noţiunile ce implică o apreciere a faptelor supuse examinării. În cauza Van de Hurk v. Olandei, hotărârea din 19 aprilie 1994, şi cauza Dulaurans v. Franţei, Hotărârea din 21 martie 2000, paragraful 33, CEDO a statuat că dreptul ia un proces echitabil nu poate fi considerat efectiv decât dacă cererile şi observaţiile părţilor sunt într-adevăr „auzite”, adică examinate conform normelor de procedură de către tribunalul sesizat.

În concluzie, consideră că argumentele instanţei de fond sunt evazive şi lipsite de posibilitatea de a da o apreciere cuvenită pretenţiilor formulate, în raport cu materialul probator și normele de drept. Instanţa a dat o apreciere selectivă a unei parte din pretenţii reclamantei, fără a se expune, prin prisma principiului disponibilităţii prevăzut de art. 27 CPC, pe marginea tuturor argumentelor invocate în cererea de chemare în judecată. Dreptul O.C.N. ”Corporaţia de Finanţare Rurală” S.A. a fost, prin urmare, limitat, acordându-i debitorului posibilitatea de a se îmobagăţi fără justă valoare.

Astfel, sunt suficiente motivele apelului pentru a indica incontestabil la încălcarea de către instanța de fond a normelor de drept material, care în consecinţă

poate influenţa esenţial regimul de drept, ocrotit de normele imperative a legislaţiei, ipotezele în care se poate ajunge şi care pot viza, stricta interpretarea şi aplicarea legii.

În drept, apelantul și-a întemeiat cererea de apel pe prevederile articolelor 357-358; art. 360 alin. (1) lit. a); art. 364; 365 alin. (1^1); 373; 385 lit. c) Codul de procedură civilă al Republicii Moldova.

10. Prin încheierea Colegiului civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Nord din 10 iunie 2025 apelul a fost acceptat spre examinare în procedura generală a cererilor de drept comun. Prin aceeași încheiere s-a stabilit termenul limită pentru prezentarea de către participanții la proces a referințelor cu înscrisuri, formularea demersurilor necesare, prezentarea/reclamarea probelor în condițiile art. 372 Cod de procedură civilă, sub sancțiunea decăderii din acest drept, până la 14 iulie 2025 (fila dosarului 83).

11. În termenul acordat de către instanța de apel pârâta-intimată nu a prezentat referință cu privire la apelul declarat pe caz.

VI. Poziția părților în ședința instanței de apel:

12. În ședința instanței de apel reprezentantul O.C.N. ”Corporaţia de Finanţare Rurală” S.A., Savin Radu, a susținut cererea de apel, reiterând temeiurile de fapt expuse în cererea de apel.

13. Intimata Gîlcă Ana, în cadrul ședinței de judecată a pledat pentru respingerea apelului și menținerea hotărârii primei instanțe fără modificări.

VII. Aprecierea instanţei de apel:

14. Analizând legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate de reclamanta-apelantă, a explicațiilor părților și materialelor din dosar în coraport cu normele legale aplicabile speței, instanța de apel consideră necesar de a respinge apelul declarat de O.C.N. ”Corporaţia de Finanţare Rurală,, S.A., ca nefondat, din următoarele considerente.

15. În conformitate cu art. 362 alin. (1) Cod procedură civilă, *termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.*

16. Instanța de apel reţine că dispozitivul hotărârii contestate a fost pronunţat la 26 decembrie 2024 (fila dosarului 58), iar apelul preliminar a fost depus, prin intermediul poștei terestre la 13 ianuarie 2025 (potrivit plicului poștal, fila dosarului 64). Prin urmare apelul este declarat cu respectarea termenului de atac stabilit la art. 362 Cod procedură civilă.

17. În conformitate cu dispozițiile art. 385 alin. (1), lit. a) Cod de procedură civilă, *instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să mențină hotărârea primei instanțe.*

18. În accepțiunea art. 373 Cod de procedură civilă, *instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importantă pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor din apel. Instanţa nu este legată de motivele apelului privind legalitatea hotărârii primei instanţe, ci este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei.*

19. În corespundere cu art. 118 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă, *fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanţele care au importantă pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanţa judecătorească pornind de la pretenţiile şi obiecţiile părţilor şi ale altor participanţi la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.*

20. În baza art. 121 din Cod de procedură civilă, *instanţa judecătorească reţine spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existenţa sau inexistenţa de*

circumstanţe, importante pentru soluţionarea justă a cazului, iar art. 122 din Codul de procedură civilă prevede că, circumstanţele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probaţiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante. Admisibilitatea probelor se determină în conformitate cu legea în vigoare la momentul eliberării lor.

21. În conformitate cu art. 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, *instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectuală, eclarat, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.*

22. Norma cuprinsă la art. 240 alin. (1) Cod de procedură civilă stabileşte că, *la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţa pentru soluţionarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării cauzei şi admisibilitatea acţiunii.*

23. Art. 239 Cod de procedură civilă reglementează că, *hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată. Hotărârea este întemeiată, dacă în ea sunt expuse toate circumstanţele care au importantă la soluţionarea cauzei şi care au fost verificate în şedinţa de judecată multilateral, complet şi au fost elucidate probele privind circumstanţele constatate ale cauzei.*

24. Din conținutul normelor citate *supra*, completul Colegiului Civil reține că, sarcina instanței de apel derivă din dispozițiile art. 373 alin. (1), (2), (5) Cod de procedură civilă, și constă în verificarea temeiniciei și legalității hotărârii primei instanțe, prin prisma circumstanțelor de fapt și de drept reținute a fiind constatate, a concluziilor enunțate în acest sens de către instanța de fond în sensul admiterii sau respingerii pretențiilor din acțiune, precum și prin prisma motivelor invocate în apel și a obiecțiilor intimatului/intimaților.

25. Astfel, potrivit regulilor unui proces echitabil, *instanţa de apel are obligaţia să examineze efectiv problemele esenţiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însuşirea motivelor instanţei inferioare* (Hirro Balani c.Spaniei,

nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

26. Sursele de Soft Low - Avizul nr.11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, stabilește că o motivație şi o analiză clară sunt cerințele fundamentale ale hotărârilor judecătorești şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce iau fost prezentate.

27. Instanța de apel menționează că, art. 6 CEDO garantează dreptul justițiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligației instanțelor de judecată de aşi argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanțelor cauzei. Îndatorirea de a motiva coerent şi unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicții între motivare şi dispozitiv, constituie o garanție pentru justițiabili, în faţa eventualului arbitrariu judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

28. În opinia completului completului de udecată al Curții de Apel Nord, prima instanță a ținut cont de criteriile și cerințele legale enunțate *supra*, adoptând o hotărâre motivată, bazată pe materialul probator administrat şi legislația incidentă speței.

29. Prima instanță a stabilit şi elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, probelor prezentate li s-a dat apreciere completă, obiectivă şi sub toate aspectele, iar hotărârea este legală şi întemeiată, fiind adoptată cu respectarea drepturilor şi intereselor legale a participanților la proces.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

30. Potrivit art. 5 Cod de procedură civilă, *orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanţă judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertăţile şi interesele legitime.*

31. Conform art. 9 Cod civil, *(1) Drepturile şi obligaţiile civile apar în temeiul legii, precum şi în baza actelor persoanelor fizice şi juridice care, deşi nu sînt prevăzute de lege, dau naştere la drepturi şi obligaţii civile, pornind de la*

principiile legislaţiei civile. (2) Drepturile şi obligaţiile civile apar: a) din contracte şi din alte acte juridice; b) din acte emise de o autoritate publică, prevăzute de lege drept temei al apariţiei drepturilor şi obligaţiilor civile; c) din hotărîre judecătorească în care sînt stabilite drepturi şi obligaţii; d) în urma creării şi dobîndirii de bunuri în temeiuri neinterzise de lege; e) în urma elaborării obiectelor de proprietate intelectuală; f) în urma cauzării de prejudicii unei alte persoane; g) în urma îmbogăţirii fără justă cauză; h) în urma altor fapte ale persoanelor fizice şi juridice şi a unor evenimente de care legea leagă apariţia unor efecte juridice în materie civilă.

32. Potrivit art. 10 alin. (1) Cod civil prevede că, *persoanele fizice şi juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să îşi exercite drepturile şi să îşi execute obligaţiile cu bună-credinţă, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică şi cu bunele moravuri.*

33. Prevederile art. 15 alin. (1) Cod civil, stabilesc expres că *apărarea drepturilor civile încălcate se face pe cale judiciară.*

34. Conform art. 992 alin. (1) Codul civil „*contract este acordul de voinţa realizat între două sau mai multe persoane prin care se stabilesc, se modifică sau se sting raporturi juridice, iar potrivit art.993 alin.(2), părţile contractante pot încheia în mod liber, în limitele dispoziţiilor legale imperative, contracte şi pot stabili conţinutul lor”.*

35. Potrivit art. 774 alin. (1) Cod civil, în virtutea raportului obligațional, *creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestaţii, iar debitorul este ţinut să o execute. Prestaţia poate consta în a da, a face sau a nu face.*

36. Conform prevederilor art. 776 Cod civil prevede că, *obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) şi din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condiţiile legii.*

37. Potrivit art. 858 alineatele (1) și (2) Cod civil**,** *temeiul executării rezidă în existența unei obligații. Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul şi în momentul stabilit.*

38. Conform prevederilor art. 2162 alin.(1) și (3) Cod civil**,** *Moştenirea este transmiterea patrimoniului (masa succesorală) unei persoane fizice decedate (defunct, cel care a lăsat moştenirea) către una sau mai multe persoane (moştenitori). Moştenitorul dobîndeşte drepturile patrimoniale şi obligaţiile defunctului, cu excepţia celor care, prin natura lor, sînt legate în mod inseparabil de persoana defunctului sau care, potrivit legii, nu se pot transmite de la o persoană la alta.*

39. Potrivit art. 2164 din Codul civil*, Moştenirea are loc în temeiul legii şi/sau conform testamentului. În măsura în care cel care a lăsat moştenirea nu a dispus altceva prin testament, moştenirea trece la moştenitorii legali.*

40. Conform art. 2165 Cod civil, *Moştenirea se deschide la momentul decesului celui care a lăsat moştenirea, fie că este fizic constatat, fie că este declarat prin hotărîre judecătorească definitivă.*

41. Potrivit art. 2167 alin. (1)-(3) Cod civil**,** *Capacitatea succesorală este aptitudinea unei persoane de a moşteni. Orice persoană care are capacitate de folosinţă are şi capacitate succesorală. Dacă legea nu prevede altfel, pot fi moştenitori doar persoanele fizice care sînt în viaţă la momentul deschiderii moştenirii sau persoanele juridice care există la momentul deschiderii moştenirii.*

42. Conform art. 2389 alin. (1) în concordanță cu art. 2390 Cod civil, *Moştenirea trece la moştenitorul îndreptăţit sub rezerva dreptului său de a renunţa la moştenire (devoluţiunea moştenirii). Cu excepţiile prevăzute de lege, moştenitorul nu mai poate renunţa la moştenire dacă el a acceptat-o în mod implicit, conform alin.(2), sau în mod expres, conform alin.(3). (2) La expirarea termenului de renunţare, moştenirea se consideră acceptată de către moştenitor. În acest caz, dispoziţiile art.139 alin.(1) lit.e) nu se aplică în raport cu moştenitorul persoană ocrotită sau minor. Moştenitorul poate depune o declaraţie de acceptare a moştenirii în formă autentică la notarul care desfăşoară procedura succesorală înainte de expirarea termenului de renunţare. Declaraţia poate fi autentificată la oricare notar sau altă persoană abilitată să autentifice acte juridice.*

43. Potrivit art. 2393 Cod civil, *Cel chemat la moştenire poate accepta moştenirea sau renunţa la aceasta după deschiderea moştenirii.*

44. Conform art. 2406 Cod civil, *pînă la acceptarea moştenirii, pretenţiile faţă de masa succesorală nu pot fi executate silit împotriva moştenitorilor.*

45. În conformitate cu art. 2418 Cod civil, *Moştenitorul răspunde pentru obligaţiile masei succesorale. Obligaţii ale masei succesorale se consideră, pe lîngă obligaţiile defunctului, şi obligaţiile care rezultă din calitatea de moştenitor, în special obligaţiile ce rezultă din legate şi din sarcini.*

46. Totodată, potrivit art. 2449 alin. (1()-(2) Cod civil, *(1) La cererea unui creditor al masei succesorale, notarul trebuie să stabilească moştenitorului un termen pentru întocmirea inventarului (termen de inventariere). Dacă inventarul nu a fost depus pînă la expirarea termenului, moştenitorul răspunde nelimitat pentru obligaţiile masei succesorale.(2) Creditorul care depune cererea trebuie să justifice temeinicia creanţelor sale. Stabilirea termenului rămîne valabilă dacă se constată că creanţa nu există.*

47. În conformitate cu alin. (1)-(4), art. 2461 Cod civil, *(1) La cererea unui creditor al masei succesorale, moştenitorul va depune o declaraţie pe proprie răspundere în faţa notarului că datele din inventar despre bunurile care intră în componenţa masei succesorale sînt, după cunoştinţa sa, complete şi veridice. (2) Înainte de a depune declaraţia, moştenitorul poate completa inventarul. (3) Moştenitorul care refuză să depună declaraţia conform alin.(1) poartă răspundere nelimitată faţă de creditorul care a depus cererea. Această regulă se aplică şi atunci cînd moştenitorul nu se prezintă la termenul stabilit iniţial sau la noul termen stabilit în baza cererii creditorului, cu excepţia cazului în care există un motiv suficient de întemeiat pentru neprezentare. (4) Acelaşi creditor sau un altul poate cere ca moştenitorul să depună repetat declaraţia numai dacă există motive de a crede că moştenitorul a aflat despre existenţa altor bunuri succesorale după ce a depus declaraţia precedentă.*

48. Conform art. 2430 alin. (1)-(2) Cod civil, *(1) Răspunderea moştenitorului pentru obligaţiile masei succesorale se limitează la activul masei succesorale şi nu*

se extinde asupra patrimoniului pe care îl are în afara cotei succesorale ce îi revine, dacă se dispune administrarea masei succesorale în scopul satisfacerii creditorilor sau dacă a fost intentat procesul de insolvabilitate a masei succesorale.(2) Prin derogare de la prevederile alin.(1), moştenitorul poartă răspundere şi cu patrimoniul său în afara cotei succesorale (răspundere nelimitată) pentru toate obligaţiile masei succesorale în cazurile prevăzute la art.2449 alin.(1) şi art.2460 ori doar pentru obligaţia creditorului menţionat la art.2461 alin.(3).

49. Potrivit alin. (1)-(2) art. 70 Legii nr. 246 din 15.11.2018, privind procedura notarială, (*1) Pentru deschiderea procedurii succesorale, notarul verifică în prealabil dacă procedura succesorală nu a fost deschisă anterior. Notarul, primind informaţia despre deschiderea procedurii succesorale de alt notar, informează despre aceasta solicitantul.(2) Procedura succesorală notarială se deschide în baza cererii autentificate de deschidere a procedurii succesorale a oricărui dintre succesibili, a creditorilor masei succesorale, a legatarilor, a executorilor testamentari, a autorităţilor tutelare, organelor fiscale, precum şi a oricărei alte persoane care justifică un interes legitim.*

50. Potrivit alin. (1)-(3) art. 82 al Legii menționate supra, *(1) Procedura succesorală se închide după eliberarea tuturor certificatelor care confirmă drepturile rezultate din moştenire prevăzute de Codul civil. (2) În cadrul procedurii succesorale, după ce notarul constată cu certitudine faptele necesare pentru justificarea cererii privind eliberarea certificatului de moştenitor, se eliberează certificatul de moştenitor.(3) Certificatul de moştenitor se eliberează nu mai devreme de o lună din data ultimei publicări despre deschiderea procedurii succesorale.*

51. În conformitate cu prevederile alin. (1)-(2) și alin. (5)-(6) art. 84 Legii nr. 246 din 15.11.2018 privind procedura notarială, *(1) Procedura de somare ţine de competenţa notarului care a desfăşurat procedura succesorală.(2) Procedura de somare poate fi desfăşurată atît pînă la eliberarea certificatului de moştenitor, cît şi după eliberarea acestuia.(5) Cererea de desfăşurare a procedurii de somare se autentifică şi va conţine: a) numele, prenumele şi calitatea persoanei care solicită desfăşurarea procedurii de somare a creditorilor masei succesorale; b) numele,*

prenumele defunctului şi data decesului; c) declaraţia că nu a fost intentat procesul de insolvabilitate a masei succesorale şi asumarea obligaţiei să informeze notarul dacă va avea cunoştinţă de pornirea procesului de insolvabilitate ;d) solicitarea adresată notarului de desfăşurare a procedurii de somare publică a creditorilor; e) solicitarea publicării somaţiei în Monitorul Oficial al Republicii Moldova şi, după caz, în alte surse de informare.(6) La cerere se anexează lista creditorilor masei succesorale cunoscuţi, cu indicarea adresei de contact cunoscută.

52. Art. 86 alin. (1)-(3) a Legii nr. 246 din 15.11.2018 privind procedura notarială prevede că; *(1) Creditorul depune la notar notificarea de înaintare a creanţei personal sau prin reprezentantul său împuternicit expres în acest sens.(2) Dacă creditorul nu va anexa la notificare actele prevăzute la art.1575 alin.(2) din Codul civil, creditorul va depune declaraţia pe proprie răspundere că creanţa există, este lichidă, exigibilă sau va deveni exigibilă la o anumită dată specificată.(3) Notarul refuză primirea notificării creditorului de înaintare a creanţei depuse după expirarea termenului-limită de înaintare a creanţelor.*

53. Potrivit art. 87 alin. (1)-(5) din aceeași Lege, *(1) După expirarea termenului-limită de înaintare a creanţelor, notarul, în baza notificărilor depuse în termen, întocmeşte tabelul creanţelor care va conţine:) numele/denumirea creditorului, domiciliul/sediul; b) mărimea integrală a sumelor sau altor prestaţii datorate creditorului la data depunerii; c) temeiul creanţelor şi scadenţa lor; d) menţiuni cu privire la eventualele drepturi de preferinţă sau garanţii.*

(2) Înscrierea creditorului în tabelul creanţelor înaintate nu validează creanţa acestuia.

(3) Tabelul creanţelor înaintate întocmit de către notar poate fi contestat doar sub aspectul respectării procedurii de somare a creditorilor masei succesorale.

(4) După definitivarea tabelului creanţelor înaintate, notarul, în termen de 5 zile, îl comunică solicitantului procedurii şi moştenitorilor care au acceptat moştenirea.

(5) Persoana care justifică un interes legitim are dreptul să ia cunoştinţă de actele procedurii de somare, inclusiv de notificările creditorilor şi anexele, precum şi de tabelul creanţelor înaintate.

CIRCUMSTANȚELE DE FAPT IMPORTANTE ȘI APRECIERA ACESTORA PRIN PRISMA NORMELOR DE DREPT APLICABILE SPEȚEI

54. Din materialele cauzei, se constată că, la 17 martie 2023 între O.C.N. ”Corporație de Finanțare Rurală” S.A., în calitate de *creditor*, și Dațco Gheorghii, în calitate de *debitor,* a fost încheiat contractul de credit nr. 7059, prin care creditorul i-a acordat debitorului un credit pentru necesități personale în sumă de 16.000,00 (șaisprezece mii,00) lei, cu termenul final de rambursare la data de 17 martie 2025 (fila dosarului 8-13).

55. Potrivit ordinului de plată nr. 410 din 17 martie 2023 se atestă eiberarea de către O.C.N. ”Corporație de Finanțare Rurală” S.A. lui Dațco Gheorghii a sumei de 15520 lei, destinația plății fiind indicată - acordarea creditului conform contractului 7059/2023 din 17 martie 2023, suma 16000 lei, inclusiv reținere comision la credit 3% - 480 lei (fila dosarului 14).

56. Conform certificatului de deces nr. *****, eliberat de *****, se constată că Dațco Gheorghii a decedat la data de ***** (fila dosarului 16).

57. Prin scrisoarea din 27 decembrie 2023 Gîlcă Ana, fiica lui Dațco Gheorghii, a adus la cunoștință O.C.N. ”Corporație de Finanțare Rurală” S.A. despre decesul lui Gheorghii Dațco, care a survenit la ***** și a solicitat – încetarea oricăror relații contractuale dintre O.C.N. ”Corporație de Finanțare Rurală” S.A. și Dațco Gheorghii, începând cu ziua decesului - *****; încetarea calculării oricăror dobânzi și/sau penalități începând cu ziua decesului -***** (fila dosarului 15).

58. Prin răspunsul nr. 2/2 din 09 ianuarie 2024, la scrisoare din 27 decembrie 2023, O.C.N. ”Corporație de Finanțare Rurală” S.A. a informat-o pe Ana Gîlcă, despre faptul că, raportul juridic și informația conexă a părților contractante sunt ocrotite de drept, inclusiv și de Legea nr. 133 privind protecția datelor cu caracter personal. ”*Astfel, inițierea unei proceduri pe marginea chestiunii, descrise în scrisoarea din 27.12.2023, poate avea loc doar după prezentarea unor acte,*

eliberate de organele competente, ce ar demonstra statutul de moştenitor şi succesor în drepturi a defunctului” (fila dosarului 39 *verso*).

59. Ulterior, pe data de 01 aprilie 2024 O.C.N. ”Corporație de Finanțare Rurală” S.A. a expediat în adresa Anei Gîlcă o reclamație cu nr. 2/2-75, în care a indicat că, având în vedere faptul că, prin scrisoarea din 27.12.2023, Gîlcă Ana s-a declarat succesorul defunctului Dațco Gheorghii, aceasta până la data de 10 aprilie 2024 urmează să achite integral restanțele existente la contract de credit nr. 7059 din 17 martie 2023 în sumă de 2.995,68 lei, formată din: credit restant – 1.896,37 lei; dobândă restantă 593,78 lei și penalitate contractuală 505,53 lei (fila dosarului 19).

60. La reclamația înaintată, pârâta prin scrisoarea de răspuns din 10 aprilie 2024 a refuzat satisfacerea pretenției, invocând nerespectarea de către O.C.N. ”Corporație de Finanțare Rurală” S.A. a prevederilor Codului civil ce reglementează instituția moștenirii, inclusiv modalitatea de înaintare a creanțelor față de moștenitori (fila dosarului 21-22).

61. Drept urmare, la 29 mai 2024 reclamanta O.C.N. ”Corporație de Finanțare Rurală” S.A. a depus în Judecătoria Bălți (sediul central) prezenta cerere de chemare în judecată, solicitând încasarea de la pârâta Gîlcă Ana în beneficiul O.C.N. ”Corporație de Finanțare Rurală” S.A. a datoriei conform Contractului de credit nr. 7059 din 17 martie 2023 în suma totală de 13.228, 78 lei, ce include: 11.420, 41 lei creditul 1.097,97 lei dobânda contractuală; și 710,40 lei penalitatea, precum și încasarea taxei de stat în sumă de 579,12 lei.

62. După punerea pe rol a cererii de chemare în judecată, la solicitarea instanței de fond, prin răspunsul nr. 02-1/2683 din 23 noiembrie 2024 eliberat de Ministerul Justiției, s-a confirmat faptul că în urma decesului lui Dațco Gheorghii nu este deschisă procedura succesorală (fila dosarului 55).

63. Totodată, instanța de apel reține că, în conformitate cu informațiile invocate de către pârâta Gîlcă Ana în referința prezentată, precum și în explicațiile date în ședință de judecată, se constată faptul că pe lângă Gîlcă Ana, decedatul Dațco Gheorghii mai are și alți copii, precum și soție.

64. Analizând circustanțele de fapt descrise în pct. 54-63 *supra* în coraport cu normele de drept descrise în pct. 30-53 *supra*, instanța de apel consideră că soluția primei instanțe de respingere a acțiunii înaintate de O.C.N. ”Corporație de Finanțare Rurală” S.A. împotriva Anei Gîlca, este una corectă, bazată pe lege.

65. Astfel, art. 15 alin. (1) Cod civil prevede că, *apărarea **drepturilor civile încălcate** se face pe cale judiciară.*

66. În același sens și norma procedurală prevăzută de art. 5 Cod de procedură civilă reglementează că, *orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanţă judecătorească, **în modul stabilit de lege**, pentru a-şi apăra **drepturile încălcate** sau contestate, libertăţile şi interesele legitime.*

67. Totodată, potrivit art. 9 Cod civil, *(1) Drepturile şi obligaţiile civile apar în temeiul legii, precum şi în baza actelor persoanelor fizice şi juridice care, deşi nu sînt prevăzute de lege, dau naştere la drepturi şi obligaţii civile, pornind de la principiile legislaţiei civile. (2) Drepturile şi obligaţiile civile apar: a) din contracte şi din alte acte juridice; b) din acte emise de o autoritate publică, prevăzute de lege drept temei al apariţiei drepturilor şi obligaţiilor civile; c) din hotărîre judecătorească în care sînt stabilite drepturi şi obligaţii; d) în urma creării şi dobîndirii de bunuri în temeiuri neinterzise de lege; e) în urma elaborării obiectelor de proprietate intelectuală; f) în urma cauzării de prejudicii unei alte persoane; g) în urma îmbogăţirii fără justă cauză; h) în urma altor fapte ale persoanelor fizice şi juridice şi a unor evenimente de care legea leagă apariţia unor efecte juridice în materie civilă.*

68. În conformitate cu art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, *fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel.*

69. Așadar, reieșind din textul și spiritul acestor norme juridice, rezultă cu suficientă claritate că, orice persoană este în drept să se adreseze cu o acțiune în instanța judecătorească pentru apărarea drepturilor civile încălcate, precum și a drepturilor și intereselor legitime. Totuși acest lucru urmează a fi efectuat de persoana interesată în modul prevăzut de lege, totodată fiind obligată să

dovedească existența pretinsului dreptului legitim și că acest drept i-a fost încălcat anume de pârâtul sau pârâții împotriva cărora a fost înaintată acțiunea.

70. Astfel, cu referire la prezenta speță, reclamanta O.C.N. ”Corporație de Finanțare Rurală” S.A. înaintând acțiunea în cauză împotriva pârâtei Ana Gîlca, urma să demonstreze, prin probe pertinente, concludente și admisibile că (1) are un drept de creanță **apărut în condițiile legii** față de pârâta-intimata Gîlca Ana, că (2) acest drept i-a fost încălcat de către pârâta-intimată Gîlca Ana și că (3) apărarea respectivului drept se face pe cale judiciară, prin înaintarea acțiunii privind încasarea datoriei.

71. Însă la examinarea cauzei în instanța de fond și în instanța de apel, O.C.N. ”Corporație de Finanțare Rurală” S.A. nu a demonstrat prin probe pertinente, concludente și admisibile că are un drept de creanță, apărut în condițiile legii, față de pâtâta-intimata Gîlca Ana. De asemenea, reclamanta-apelantă nu a demonstrat că pârâta-intimata i-ar fi încălcat anumite drepturi și/sau interese legitime.

72. Astfel, materialele cauzei atestă că, O.C.N. ”Corporație de Finanțare Rurală” S.A. a dobândit un drept de creanță în baza contractului de credit nr. 7059 din 17 martie 2023 față de debitorul Dațco Gheorghi, însă ulterior, la *****, ultimul a decedat.

73. Pentru atare situații, legiuitorul a reglementat expres în Codul civil și în Legea nr. 246 din 15.11.2018 privind procedura notarială, modul de realizare a dreptului de înaintare creanțelor de către creditorii defunctului față de moștenitorii acestuia și satisfacerea acestora din contul masei succesorale sau, după caz, din contul întregului patrimoniu al moștenitorului/moștenitorilor.

74. Astfel, conform prevederilor art. 2162 alin. (1) și (3) Cod civil, *Moştenirea este transmiterea patrimoniului (masa succesorală) unei persoane fizice decedate (defunct, cel care a lăsat moştenirea) către una sau mai multe persoane (moştenitori). Moştenitorul dobîndeşte drepturile patrimoniale şi obligaţiile defunctului, cu excepţia celor care, prin natura lor, sînt legate în mod inseparabil de persoana defunctului sau care, potrivit legii, nu se pot transmite de la o persoană la alta.*

75. Potrivit art. 2164 din Codul civil*, Moştenirea are loc în temeiul legii şi/sau conform testamentului. În măsura în care cel care a lăsat moştenirea nu a dispus altceva prin testament, moştenirea trece la moştenitorii legali.*

76. Conform art. 2165 Cod civil, *Moştenirea se deschide la momentul decesului celui care a lăsat moştenirea, fie că este fizic constatat, fie că este declarat prin hotărîre judecătorească definitivă.*

77. Totodată, potrivit art. 70 alin. (2) din Legea nr. 246 din 15.11.2018 privind procedura notarială, *(2) Procedura succesorală notarială se deschide în baza cererii autentificate de deschidere a procedurii succesorale a oricărui dintre succesibili, **a creditorilor masei succesorale**, a legatarilor, a executorilor testamentari, a autorităţilor tutelare, organelor fiscale, precum şi a oricărei alte persoane care justifică un interes legitim.*

78. În conformitate cu prevederile art. 84 al Legii nr. 246 din 15.11.2018 privind procedura notarială, *(1) Procedura de somare ţine de competenţa notarului care a desfăşurat procedura succesorală. (2) Procedura de somare poate fi desfăşurată atît pînă la eliberarea certificatului de moştenitor, cît şi după eliberarea acestuia.(5) Cererea de desfăşurare a procedurii de somare se autentifică şi va conţine: a) numele, prenumele şi calitatea persoanei care solicită desfăşurarea procedurii de somare a creditorilor masei succesorale; b) numele, prenumele defunctului şi data decesului; c) declaraţia că nu a fost intentat procesul de insolvabilitate a masei succesorale şi asumarea obligaţiei să informeze notarul dacă va avea cunoştinţă de pornirea procesului de insolvabilitate ;d) solicitarea adresată notarului de desfăşurare a procedurii de somare publică a creditorilor; e) solicitarea publicării somaţiei în Monitorul Oficial al Republicii Moldova şi, după caz, în alte surse de informare.(6) La cerere se anexează lista creditorilor masei succesorale cunoscuţi, cu indicarea adresei de contact cunoscută.*

79. Iar art. 86 din Legea nr. 46 din 15.11.2018 privind procedura notarială, stipulează expres că, *(1) **Creditorul depune la notar notificarea de înaintare a creanţei personal sau prin reprezentantul său împuternicit expres în acest sens.**(2) Dacă creditorul nu va anexa la notificare actele prevăzute la art. 1575*

alin. (2) din Codul civil, creditorul va depune declaraţia pe proprie răspundere că creanţa există, este lichidă, exigibilă sau va deveni exigibilă la o anumită dată specificată.(3) Notarul refuză primirea notificării creditorului de înaintare a creanţei depuse după expirarea termenului-limită de înaintare a creanţelor.

80. Mai mult art. 87 din aceeași Lege prevede expres că,

(1) După expirarea termenului-limită de înaintare a creanţelor, notarul, în baza notificărilor depuse în termen, întocmeşte tabelul creanţelor care va conţine:) numele/denumirea creditorului, domiciliul/sediul; b) mărimea integrală a sumelor sau altor prestaţii datorate creditorului la data depunerii; c) temeiul creanţelor şi scadenţa lor; d) menţiuni cu privire la eventualele drepturi de preferinţă sau garanţii.

(2) Înscrierea creditorului în tabelul creanţelor înaintate nu validează creanţa acestuia.

(3) Tabelul creanţelor înaintate întocmit de către notar poate fi contestat doar sub aspectul respectării procedurii de somare a creditorilor masei succesorale.

(4) După definitivarea tabelului creanţelor înaintate, notarul, în termen de 5 zile, îl comunică solicitantului procedurii şi moştenitorilor care au acceptat moştenirea.

(5) Persoana care justifică un interes legitim are dreptul să ia cunoştinţă de actele procedurii de somare, inclusiv de notificările creditorilor şi anexele, precum şi de tabelul creanţelor înaintate.

81. Însă, contrar prevederilor legale enunțate *supra*, reclamanta-apelanta O.C.N. ”Corporație de Finanțare Rurală” S.A., fiind înștiințată încă la 27 decembrie 2024 despre survenirea pe 17 decembrie 2024 a decesului debitorului Dațco Gheorghii (a se vedea pct. 57-58 *supra*), nu a manifestat diligența necesară în vederea realizării drepturilor sale de creditor și nu a depus o cerere la notar privind deschiderea procedurii succesorale, nu a prezentat o notificare de înaintare a creanței, cu anexarea actelor că pretinsa creanţa există, este lichidă și exigibilă (sau va deveni exigibilă).

82. Astfel, în situația în care nu a fost deschisă și desfășurată procedura succesorală, implicit nu a fost stabilit cercul de moștenitori care au acceptat

moștenirea (potențialii pârâți/copârâți), nu a fost depusă notificarea de înaintarea creanțelor față de aceștia, nu a fost întocmit inventarul bunurilor masei sucesorale, nu a fost întocmit tabelul creanțelor, nu a fost eliberat certificatul (certificatele) de moștenitor, **acțiunea înaintată la 29 mai 2024** de O.C.N. ”Corporație de Finanțare Rurală” S.A. împotriva Anei Gîlca, privind încasarea datoriei ce rezultă din contractului de credit nr. 7059 din 17 martie 2023, încheiat cu Dațco Gheorghi, se prezintă a fi una neîntemeiată, lipsită de temei juridic.

83. Totodată, din cauza inacțiunii creditorului O.C.N. ”Corporație de Finanțare Rurală” S.A., la caz nu au fost respectate nici reglementările legale prevăzute în art. 2185 alin. (1), art 2418, art. 2449 alin. (1)-(2), art. 2461 alin. (1)-(4), art. 2430 Cod civil, și anume:

84. Astfel, art. 2418 Cod civil prevede că, *(1) Soţul supravieţuitor este moştenitor legal şi, în concurs cu clasa întîi de moştenitori, are dreptul la 1/4 din masa succesorală, indiferent de numărul descendenţilor.*

85. Potrivit art. 2418 Cod civil, *Moştenitorul răspunde pentru obligaţiile masei succesorale. Obligaţii ale masei succesorale se consideră, pe lîngă obligaţiile defunctului, şi obligaţiile care rezultă din calitatea de moştenitor, în special obligaţiile ce rezultă din legate şi din sarcini.*

86. Totodată, potrivit art. 2449 alin. (1)-(2) Cod civil, *(1)* ***La cererea unui creditor*** *al masei succesorale, notarul trebuie să stabilească moştenitorului un termen pentru întocmirea inventarului (termen de inventariere).* ***Dacă inventarul nu a fost depus pînă la expirarea termenului,*** *moştenitorul răspunde nelimitat pentru obligaţiile masei succesorale.(2) Creditorul care depune* ***cererea trebuie să justifice temeinicia creanţelor sale.*** *Stabilirea termenului rămîne valabilă dacă se constată că creanţa nu există.*

87. În conformitate cu art. 2461 alin. (1)-(4) Cod civil, *(1)* ***La cererea unui creditor*** *al masei succesorale, moştenitorul va depune o declaraţie pe proprie răspundere în faţa notarului că datele din inventar despre bunurile care intră în componenţa masei succesorale sînt, după cunoştinţa sa, complete şi veridice. (2) Înainte de a depune declaraţia, moştenitorul poate completa inventarul. (3)*

Moştenitorul care refuză să depună declaraţia conform alin.(1) poartă răspundere nelimitată faţă de creditorul care a depus cererea. *Această regulă se aplică şi atunci cînd moştenitorul nu se prezintă la termenul stabilit iniţial sau la noul termen stabilit în baza cererii creditorului, cu excepţia cazului în care există un motiv suficient de întemeiat pentru neprezentare. (4) Acelaşi creditor sau un altul poate cere ca moştenitorul să depună repetat declaraţia numai dacă există motive de a crede că moştenitorul a aflat despre existenţa altor bunuri succesorale după ce a depus declaraţia precedentă.*

88. Conform art. 2430 Cod civil, *(1) Răspunderea moştenitorului pentru obligaţiile masei succesorale* ***se limitează la activul masei succesorale*** *şi nu se extinde asupra patrimoniului pe care îl are în afara cotei succesorale ce îi revine, dacă se dispune administrarea masei succesorale în scopul satisfacerii creditorilor sau dacă a fost intentat procesul de insolvabilitate a masei succesorale.(2)* ***Prin derogare de la prevederile alin.(1), moştenitorul poartă răspundere şi cu patrimoniul său în afara cotei succesorale*** *(răspundere nelimitată) pentru toate obligaţiile masei succesorale în cazurile prevăzute la art.2449 alin.(1) şi art.2460 ori doar pentru obligaţia creditorului menţionat la art.2461 alin.(3).*

89. Așadar, reieșind din circumstanțele de fapt și de drept descrise *supra*, completul Colegiului civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Nord apreiază critic alegațiile apelantei O.C.N. ”Corporație de Finanțare Rurală” S.A. din cererea de apel, deoarece sunt întemeiate pe o interpretare eronată a cadrului legal incident, în consecință fiind lipsite de suport juridic. Or, reclamanta O.C.N. ”Corporație de Finanțare Rurală” S.A. nu a confirmat în cadrul examinării cauzei, dreptul său legal de a se adresa la data de 29 mai 2024 împotriva lui Anei Gîlcă, cu cererea de chemare în judecată, privind încasarea datoriei, rezultate din contractual de credit nr. 7059 din 17.03.2023 încheiat între O.C.N. ”Corporație de Finanțare Rurală” S.A. și Dațco Gheorghii.

90. Prin urmare, prima instanță just a conchis că cererea de chemare în judecată este neîntemeiată, dispunând respingerea acesteia. De asemenea, instanța de foind corect a respins, în conformitate cu prevederile art. 94 alin. (1) Cod de procedură civilă, și cerința subsecventă a reclamantei privind compensarea

cheltuielilor de judecată sub formă de taxă de stat plătită la depunerea cererii de chemare în judecată, în mărime de 579,12 lei.

91. Suplimentar, cu referire la alegațiile apelantei O.C.N. ”Corporație de Finanțare Rurală” S.A. din cererea de apel, completul de judectă al Curții de Apel Nord ține să menționeze că, la adoptarea prezentei decizii s-a pronunțat asupra aspectelor importante și decisive pentru soluționarea justă a prezentei cauze, ceea ce este conform cu jurisprudenţa constantă a Curții Europene a Drepturilor Omului (CtEDO) cu referire la respectarea cerinței, prevăzute de art. 6 § 1 CEDO, că hotărârile judecătoreşti trebuie motivate, astfel încât să indice de o manieră suficientă **motivele decisive** pe care se fondează (a se vedea cauza García Ruiz vs Spania (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, § 26; Moreira Ferreira vs Portugalia (nr. 2) (Marea Cameră); 11 iulie 2017, § 84).

92. Așadar, luând în considerare că hotărârea instanței de fond este legală şi întemeiată, completul de judecată al Curții de Apel Nord va respinge cererea de apel formulată de O.C.N. ”Corporație de Finanțare Rurală” S.A, menținând fără modificări hotărârea Judecătoriei Bălți (sediul central) din 24 decembrie 2024. Or, criticile aduse de apelantă, însoțite de argumentarea circumstanțelor de fapt și de drept ale cauzei percepute din propriul punct de vedere al acesteia, nu pot duce la admiterea apelului prin prisma art. 385 Cod de procedură civilă, în situația în care apelul are un caracter declarativ, fiind în consecință nefondat.

93. În temeiul celor expuse, conducându-se de prevederile art. 385 lit. a), art. 389 și art. 390 Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Nord,-

D E C I D E :

Respinge apelul declarat de O.C.N. ”Corporație de Finanțare Rurală” S.A.

Menține hotărârea Judecătoriei Bălți (sediul central) din 26 decembrie 2024, emisă în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată înaintată de O.C.N. ”Corporație de Finanțare Rurală” S.A. în contradictoriu cu Gîlcă Ana, privind încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este definitivă din momentul pronunțării, dar poate fi atacată cu recurs în Curtea Supremă de Justiţie în termen de două luni de la comunicarea deciziei motivate, prin intermediul Curţii Supreme de Justiţie.

Președintele completului,

judecător Radu Holban

Judecătorii Svetlana Ghercavii

Mariana Sajin